

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnštvu:
za celo leto naprej K 27-40
za pol leta " " 13-20
za četrt leta " " 6-60
za en mesec " " 1-90

Ze pošlj. na dom 20 h na mesec.
Posamezne štev. 10 h.

SLOVENE C

Inserati:
Enostop. petilvrsta (72 mm):
za enkrat 15 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; neobjavljena pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Upravništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 — Vsprejema naročnine, inserate in reklamacije.
Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Slovanski železni obroč.

Ustanovitev »Slovanske jednote« je železen obroč, ki stoji zdaj nasproti Bienenrthovi vladi. Veselili so se Nemci ob ustanovitvi Bienenrthove vlade, češ da bodo pritiskali Slovane ob steno, kakor se jim bo poljubilo. Presenečenje: Po inicijativi načelnika »S. L. S.« dr. Ivana Šusteršiča se ustanovi mogočna slovanska skupina, v kateri si podajajo roke Jugoslovani, Čehi in Rusi. Pridušena jeza v nemškem taboru. Goličijo nemške kulturne gnojnice zlijajo v svojih glasilih časnikarji na ustanovitelja železnega slovanskega obroča dr. Šusteršiča. Umevno »Es wär' zu schön gewesen«, da bi seveda z geslom objektivne uprave ponemčevali upravo. Saj čutimo imenovanje nove vlade že pri nas, ko dobivajo slovenske stranke od oblasti nemške dopise. Slovanski obroč pa trdno stoji in jasno pa odkrito izjavi, da hoče braniti pravice Slovanov skupno proti novi vladi z nemškim licem. Prične se spletke. Ostanjejo brezuspešne. Nastopi se proti radikalnim Čehom po sodnji Ker imajo na Hrvaškem Mažari svojo senzačno protisrbsko sodno razpravo, hočejo Nemci udariti tudi po radikalnih Čehih. Listi prehitro izblebetajo, da ima vmes pri praških hišnih preiskavah roko vlada. Razumno, to dementirajo. Vladni dementiji! Hm...

A slovanski obroč je trden. Nič niso pomagale razne spletke in nemške pobožne želje, da se razbije. Brezuspešen ostanje poizkus, da bi ločili Jugoslovane in Čehje. Skledo leče, jugoslovansko ministrstvo se obeta po listih, ki so v zvezi z novo vlado, seveda s prikritim namenom, kar se je čitalo med vrstami, da se Jugoslovani ne zvežejo s Čehi v trden obroč. Prvo dejanje: Resni jugoslovanski listi nekateri odločno odklanjajo načeloma jugoslovansko krajansko ministrstvo, drugi izjavljajo in celo naglašajo, da v ministrstvu, v katerem sedita resortna ministra Stürgkh in Hohenburger, ni mesta za jugoslovanskega ministra. Presenečenje. Prične se v delu slovenskega časopisa, liberalnega, naglašati, kako da bi bilo prav, ako bi dobili Jugoslovani svojega ministra krajana. Kar čez noč se pozabi,

kdo da vse sedi v Bienenrthovi vladi. Stvar zdaj ni aktualna, a nimamo nič zoper to, da se o njej akademično razpravlja ravno o času, ko ni na dnevnem redu. Smejam se poizkusom mladega liberalnega dnevnega deteta, ki se je porodilo v zeleni deželi, kako se dela interesantnega, ko v svoji otročiji dobi daje svete in dobre nauke načelniku »S. L. S.«. Mlado dete, zapuščeno od svojega očeta se nam res smili, ko bo tako kmalu zmrazilo, ker mu bo zmanjkalo mleka, naročnikov in denarja. Res, veliko črnila se je že zliho zdaj o jugoslovanskem krajanskem ministrstvu, ko ga nikjer ni, ki ga ni nihče videl, za katerega nihče ne zna. Jugoslovanskega krajanskega ministra ne bo. Sicer to raznim štrebarjem ne bo všeč, a pomagati jim ne moremo. Ne bodo doživeli jugoslovanskega krajanskega ministrstva, ki ga tako željno pričakujejo in si ga bolj žele, kakor so želeli Izraelci objubljeno deželo. Čemu ministrstvo, ki bi bilo popolnoma brez moči, ker bi se ne naslanjalo na nobeno resortno ministrstvo. Ekselenc brez pomena le z lepim penzijon ne potrebujemo. Do razdora slovanski obroč akademika razprava o jugoslovanskem krajanskem ministrstvu ne privede.

Spletke preljubih prijateljev Slovanov ostanjejo brezuspešne. V potu svojega obraza iztuhta tisti judovski časnikar, ki ga nam je tako lepo naslikal v zadnjem kranjskem deželnem zboru dr. Krek, nov načrt, da ubije novi slovanski obroč, o katerem milo javka naša graška prijateljica, ki se ji pravi tetka »Tagespost«, mislimo, da popolnoma izpremeni strukturo državnega zbora, ker tvori novi slovanski obroč najmočnejšo stranko državnega zbora in ki prorokuje, da bodo razpolagali Slovani s Poljaki in s poljsko ljudsko stranko s 196 glasovi, več kakor tretjino zbornice. Slovanstvo je postalo činitelj, ki se ne more več preslišavati. »Slovansko jednoto« brez Poljakov naziva jedro tistega železnega obroča, ki je 14 let gospodaril v avstrijskem državnem zboru. Vlada bo morala, ko se snide državni zbor, zdaj računati s »Slovansko jednoto« kot najmočnejšo stranko. List priporoča še tesnejšo spojitve nemških svobodni-selnih strank s krščanskimi socialci. List pa ob tej priliki tudi pove, da bo slovan-

ska opozicija obrnena proti Hohenburgerju in Stürghu, in to tim hujše, če bosta »objektivno« upravljala svoja resorta. Kako razumejo Nemci objektivnost, osobito dobro znamo Slovenci.

Seveda da to zna tudi judovski časnikar velikega lista brez stranke. Boji se »Slovanske jednote«, boji se njenega vpliva, skupnosti, njene moči, ki jo je pokazala s svojim prvim korakom. Zna tudi, da so ostale brezuspešne vse spletke, da se prepreči železni slovanski obroč. Zato pa hajd, počrnimo »Slovansko jednoto«. Naslikajmo na steno panslovanskega vruga. Sicer dobro zna, kako se je ustanovila »Slovanska jednota«, a kaj zato. Saj je plačan zato, da farba svoje brave in objavlja fantastične slike pa stvari, o katerih nihče ne zna, ki se niso nikdar zgodile, a kaj za to, saj ve, da ljudje tudi v današnjem prosvitljenem času radi čitajo dogodke o strahovih in o coprnica. Zato se pa kar na debelo zlaže, da so v Peterburgu skrojili obleko »Slovanski jednote«, ko zna cel svet, da se je ustanovila po inicijativi Slovence dr. Ivana Šusteršiča.

Mož je kunšten. To mu priznamo. Očrtni hoče »Slovansko jednoto«, ker se je boji. Ej, zdaj smo veleizdajalci. List brez stranke to trdi. Pričakujemo, da na povelje judka, ki piše »N. F. Pr.« zdaj sodne oblasti odrede hišne preiskave pri vseh poslancih »Slovanske jednote«, da zaslede tajne misli, ki vežejo vse člane »Slovanske niti« s Peterburgom in z Rusi. Ubogi češki minister krajani, ki ti je zaupala krona in te pozvala v kronski svet, ne odideš hišni preiskavi, ker si tudi kot poslanec član železnega novega slovanskega obroča. To pesem bodo zdaj nekaj časa lajnali na ukaz »Judovske mednarodne zveze« nemški časopisi.

Sicer bi pa storila prav »N. F. Pr.«, da molči, ker se ravnokar z vso gotovostjo trdi o njej, da je v službi Srbije.

Ministrski svet se je te dni bavil s političnim položajem. Uradno razglašajo, da so se z notranjo politiko bolj malo bavili, marveč da so se predvsem pečali s Srbi. Mogoče, da so s tem poročilom hoteli odvigniti pozornost od »Slovanskega obroča«. Nič ne de. Poslanci so seveda doznali, s čem se je bavil min. svet. Ob tej priliki so sodili, da pač ne pride do tega, da pošlje naše donavsko vojno brodogradnjo, predno prične pošiljati iz svojih

topov bonbone v Belgrad, v konak srbskega kralja prijazen pozdrav: »Ave, Petre, monitori te salutant«.

× × ×

Nemci in slovanski obroč.

Izvrševalni odbor nemških svobodomisenih strank je razpravljal 18. t. m. o političnem položaju. Izjavili so se proti junktimu o delovanju češkega zbora in izjavili, da Bienenrthov jezikovni zakonski načrt ni sprejemljiv. A to je bilo le mimogrede. Najbolj jih je pekla ustanovitev slovanskega obroča, ki jim seveda ni všeč, ker niso pričakovali, da se Slovani tako tesno združijo. Tolažili so se le, da se slovanska jednota razbije in pa da so združene nemške meščanske stranke močnejše, kakor novi slovanski obroč. Pobožne nemške želje se seveda ne bodo izpolnile, ker je novi slovanski obroč trdnjši, kakor je to všeč Nemcem.

Politiški avstroslovizem.

Poslanec dr. Kramar objavlja v »Denu« obširen članek, v katerem izjavi: Z ustanovitvijo »Slovanske jednote« se je napravil prvi korak do političnega avstroslovizma. Obžaluje, da se niso pridružili Poljaki in Ukrajinci slovanskemu obroču. Upa, da se obroču pridružijo tudi Poljaki in Ukrajinci, kar bodo pospeševali Nemci sami, ki so združeni v kulturni celoti. Destruktivno delovanje ministra Schreinerja je pospešilo ustanovitev slovanske jednote.

Dr. Hrubanova izjava o položaju.

V Preravi se je na volivnem shodu dr. Hrubana sklenila sledeča resolucija:

1. Pristaši »Moravske katoliško-narodne stranke« ne zaupajo sedanji Bienenrthovi vladi, ker po svoji ustanovitvi in po svoji sestavi ne odgovarja razmeram v državnem zboru, kakor tudi osobito ne v državi.

2. Strankini pristaši odobravajo v polnem obsegu in v vsem dosežanju taktiko svojih državnih poslancev in jim izjavljajo zaupanje ter jim prepuščajo popolno svobodo glede na akcijsko nastopanje, ker upajo, da bodo tudi v bodoče branili previdno in pošteno kulturne, narodne, socialne in verske zahteve in pravice češkega ljudstva.

3. Prizna se upravičenost stvarne opozicije nasproti vladi in se odobri takti-

LISTEK.

Na mestih strašnega potresa.

Potopisne črtice. — Jurij Trunk.
(Dalje.)

Na ulici je jako živahno. Nepretrgana vrsta vozov, o katerih še spregovorim, napiše: Monreale. Komaj si priborim prostorček. Skozi predmestja gre tir preko krasnih vrto do vasice Rocca ob vznožju: potem pripnejo vozu se poseben stroj, ker elektrika sama ne zmore strmine. Vozovi cestne železnice so fini, sprevodniki v snažnih belih oblekah.

Pogled na mesto je vedno lepši in razsežnejši. Kmalu smo na višavi.

Monreale je malo mestce v krasni legi. Njegov kinč sta stolnica in hodnik v starem benediktinskem samostanu.

Stolnica, pred katero je lep vrt, je v normanskem slogu, ali ni senca proti stolnici v mestu, po zunanosti, dasi je tudi lepa, veličastna. Njen kras je od znotraj. Ko bi ne bilo kraljeve kapelice, bi bila stolnica v Monreale — čudež sveta na prvem, a tako je na drugem mestu.

Ko vstopim, me ne mika 18 ogromnih stebrov, tudi ne dragoceni oltarji, ne sno-

meniki, ne rezbarije, ampak nedosežen blišč mozaikov, ki obsegajo 6340 širjaških metrov. Ta kras pride do popolne veljave vsled prostranosti stavbe. Podobe v ladji so častitljive po starosti, nedosežna umetnina pa je glava Kristusova v ozadju, kakor je navada v normanskih cerkvah. Pozneje sem šele izvedel, da so se o tem obrazu pisali že celi zvezki.

Ko bi človek stal pred živim Zveličarjem, bi njegovo oko ne moglo biti živahnejše, kakor je tu na steni. Duševno oko še danes gleda neznansko mili in vendar resni obraz, kakor bi stal pred podobo; tega pogleda mi nobena leta ne bodo izbrisala iz srca. Značilen je grški napis: I. R. p a n t o k r a t o r — vsegavladatelj. — Kdor pogleda podobo, mora biti na prvi hip o resničnosti podpisa prepričan.

Pod Zveličarjem je Marija in trono z zborom svetnikov. Ako je Sodnikov obraz morda preresen, je razlita nad Marijo neznanska miloba, solnčnem svit po nevihti.

Če se pomisli, kakšne natančnosti je treba, da se naredi le majhen košček mozaika, in da je tukaj pokrita s takimi slikami veličanska katedrala, se lahko razvidi, da so to najdragocenejši mozaiki sploh. V solnčnem svitu je vse v nepopisnem blišču, čaroben, onstranski svet. In ta kras neprecenljive umetnosti je delo temnega srednjega veka!!

Teško le se ločim; tudi pri vratih so vprte name resne Zveličarjeve oči.

Glavna vrata so zaprta. Skozi ograjo si hitro ogledam umetne podobe in v arabskem slogu zidane loke.

Monreale — kraljeva gora — po pravici ima pa še drug zaklad: svetovnoznani hodnik v nekdanjem samostanu benediktincev tik stolnice.

Pri vходу ni več benediktinskega vratarja, ker framazoni so posestnike odgnali in umetnine razglasili za »narodno posest«. V novem samostanu so šole, od starega štrlijo k nebu le razvaline in med njimi je slavn hodnik. Plačam liro in vstopim, odklonivši spremstvo, ki se mi vsiljuje.

Štiriozlati hodnik sloni na 210 stebrih, ki po dvojce nosijo ostaste loke. Vsaka dvojica ima drugo obliko, drugi kapitel, v mnogih je vložen mozaik. Očaran stojim in zrem. Vrva se mi sodbja: Če bi nad hodnikom ne bilo grdih razvalin, in bi se vse, kar je na stebrih poškodovanega popravilo, ter vrt in hodnik sam se uredil, morda kakor je bilo prvotno, bi bila vse skupaj to podoba, da si bujnjejše ne more izmisliti nobena domišljija. Še v tem stanju se mi zdi, da stojim na vrtu začaranega gradu. Tudi tu velja: pridi in poglej!

Dosti je umetnosti, oglejmo si še naravo.

Grem nazaj v cerkev in na stolp. Raz-

gled je velikansk, mesto in okolica v žaru solnca in v najprimernejši razsvitljavi.

Mnogo se govori in piše o lepoti Napolja. Tudi jaz sem videl Napolj in okolico od raznih strani: iz Vezuva, iz morja jutraj in na večer, iz Sv. Martina v svitu popoldanskega solnca, iz Camaldolija in griča Posilipa. Nikakor ne odrekam mestu divne naravne krasote, a vsaj meni se zdi Palermo z okolico lepši kos sveta, vsaj kakor se vidi iz stolpa stolice v Monreale.

Jesen je in goram manjka rastlinski kinč. A tudi suha pobočja ne motijo skupnega učinka.

Mesto s svojimi cerkvami in palačami je razvrščeno ob nežno zakroženem zalivu, katerega čuvata gorska veličana Monte Pellegrino na levi in Monte Catalfano na desni. Zaliv se širi proti notranjim goram v podobi okroglaste skleda ali školjke. Če kje, nosi ta rajski dol po pravici ime zlata školjka — conca d'oro, nepretrgan vrt, posejan z belimi poslopji mičnih vil sredi jetrovskobujnih nasadov. Najzlahtnejših dreves so tu celi gozdovi. Prave čudese rastlinskega kinča med temnozelenimi skupinami oranč, svetlih oljk, kraljevih palm itd. — oko od daleč ne zapazi — a že to, kar se vidi: svetlo mesto, bujni vrtovi, krasne gore, sinjo morje tvori skupino, kakoršnih bo malo na širnem svetu.

ka, ki izvzema obstrukcijo. Z veseljem se pozdravlja skupen nastop katoliško-narodnih poslancev z zastopniki Jugoslovancev in se pričakuje, da najdejo pravo pot za garancije narodnih pravic in socialnih ter gospodarskih zahtev češkega ljudstva.

4. Obsojajo se osebni napadi na strankine poslance, osobito na dr. Hrubana.

Ministru Rittu

so priredili ob odhodu iz Inomosta banket. Trdi se, da je bilo slovo bolj hladno in da so obdajala udeležence čutila, da najbrže Ritt ne priredi banketa, ko zapusti pod pritiskom slovanskega obroča mehak ministrski sedež, ki mu ga je izposloval njegov prijatelj nemški minister - krajan Schreiner.

Državni zbor se skliče.

Mislilo se je, da bo poizkušal vladati nekaj časa Bienenrth brez državnega zbora. A cesar mu je ukazal, naj na vsak način omogoči delovanje državnega zbora in napravi mir, ker je zunanji položaj zamotan. Nemci že kujejo kapital iz tega in napovedujejo, da državni zbor ne bo deloval.

Vojna ali mir?

Avstrijsko-srbski spor se v kratkem odloči! Avstrijska vlada je sklenila odrediti nemudoma, ako Srbija ne odneha s svojimi provokacijami, mobilizacijo. Tako smo izvedeli iz dobroinformiranega vira. Obenem se je povdarjalo, da Avstro-Ogrska stori svoj korak v sporazumu z velevladnimi. To je čisto jasno, kajti Aehrenthal se pod nobenim pogojem ne bi bil odločil do tako resnega koraka, da se ne bi bil preje informiral, kaj sodijo velevladnosti. Položaj je za našo monarhijo zelo ugoden. Angleški prestolni govor naglašava, da je Anglija odločno za mir, torej obsoja vojaške provokacije od strani Srbije, novi turški vezir Hilmi-paša je kategorično izjavil, da se jutri ali pojutrišnjem podpisuje avstrijsko-turška pogodba, v kateri Turčija prizna aneksijo, Italija je onemogla, Francija odločno na strani Avstrije. Razum tega je Anglija oficijelno sporočila turški vladi, da želi, da se hitro podpiše pogodba z Avstrijo. Če so torej velevladnosti za to, da Turčija prizna aneksijo, gotovo ne bodo podpirali Srbije, ki hoče aneksijo preprečiti. Značilno je tudi, da so se stvari za Avstrijo obrnile radikalno na boljše po obisku kralja Edvarda VII. v Berlinu. Ako bi bila Anglija proti temu, da Avstrija Srbiji odločno dopove, da ne trpi provokacij, bi bila Nemčija Avstriji to gotovo odsvetovala. Da pa je Nemčija informirana o namerah Avstrije, je brezdvomno, saj sledi to iz trozveznega razmerja.

Izredni ministrski svet.

Izredni avstrijski ministrski svet se je bavil z zunanjim položajem in v principu odobril zahtevo zunanje in vojnega ministra za izredni vojaški kredit. Zunanje ministrstvo je poslance informiralo, da se avstrijsko-srbski spor odloči okoli 27. t. m. Ogrski ministrski predsednik Weckerle je 18. t. m. v zbornici izjavil, da zunanji položaj kategorično zahteva, da se nujno reši predloga o zvišanju rekrutnega kontingenta. Neki diplomat je »Bohemiji« sporočil, da se v kljub pomirljivi izjavi dr. Pašića položaj ni nič izboljšal. Avstrija namreč od Srbije zahteva, da takoj ustavi vsa vojaška oboroževanja in tudi v diplomatskem oziru nastopi odločno mirovno pot. Ako Srbija tega ne stori, ji bo Avstrija še pred pretekom dveh tednov dostavila ultimatum.

Rusija.

Berolinski »Lokalanzeiger« poroča iz Peterburga, da peterburški diplomatski krogi smatrajo položaj za jako resen in se ne bi prav nič čudili, ako Avstrijo spričo srbskih izzivanj mine potrpljenje ter z železno pestjo Srbiji dopove, da je ni volja prenašati hujškarije slabo vzgojenega kraljeviča Jurja. Rusija Srbije ne bo podpirala, ako si po lastni krivdi nakopije avstrijsko vojaško intervencijo. — Zelo značilno je, da je ruski poslanik v Belgradu Sergejev odpotoval v Peterburg preko Dunaja. Da je Sergejev svaril opetovano Srbijo, naj miruje, dokazuje tudi dejstvo, da je bil pred odhodom pri njem dr. Pašić ter zagotavljal, da je Srbija odločno miroljubna.

Turčija.

Mladoturški »Şuraj Umet« piše: »Ako bi Srbija nameravala napraviti si pot do Adrije preko turškega ozemlja (Sandžak), bo zadisalo po smodniku in ako se pojavijo v Makedoniji srbski četniki, jih bodo turški vojaki brez usmiljenja pokončili.

Pašić za mir.

Vodja staroradikalcev, Nikola Pašić, je obiskal ruskega poslanika Sergejeva pred odhodom in izjavil, da on in njegova stranka brezpogojno podpirata težnje Rusije, da se ohrani evropski mir in se on

bo zato bojeval proti tendencam vojne stranke.

Izjava Pašića, najvplivnejšega politika v Srbiji, je silno važna. Za Pašićem stoji najmočnejša stranka, vrh tega pa on kandidira za ministrskega predsednika. Ako se upa bodoči ministrski predsednik tako javno nastopiti za mir, je to očitiden dokaz, da pametno srbsko ljudstvo nikakor ni tako bojaželjno kakor kričijo že pol leta znani belgrajski širokoustežji. Pašić je zvit dečko. Bil je v Peterburgu ter ondi izkušal vlado pridobiti za Srbijo. Ker se mu ni posrečilo, je presedlal. Mož se je zadnji čas prepričal, da velevladnosti ne bodo podpirale pustolovstev. Nadalje je gotovo zapazil, da se pod okriljem bojaželjne stranke in mladega Jurja zbirajo različni elementi — mogoče celo dobri, ki žele, da se odpravi korupcija. Govorilo se je o tem, da se odstrani kralj in zapode radikali. Tega se Pašić seveda zelo boji. Srbski prestolonaslednik je imel prav, ko je dejal Sergejevu: »Ne zaupajte Pašiću, kajti on vedno govori nasprotno od tega, kar misli storiti. Kaj v resnici hoče, nihče ne ve.« Kraljevič Jur tega morda res ne ve, ve pa dobro avstrijsko ministrstvo za zunanje zadeve, ki je imelo s Pašićem že veliko opravka in se ga bo vedlo varovati. Na vsak način daje Pašićeva izjava veliko upanja, da se Srbija pomiri in končno uvidi, da se bo morala z Avstrijo pogajati. Čim preje, tem bolje. Od Rusije Srbija nima nič pričakovati, kajti Rusija je Srbe še vedno izdala, dočim se ima Srbija Avstriji prav za vse zahvaliti. Avstrija je preprečila, da Turčija ni pred rusko-turško vojsko prikorakala do belgrajskih vrat in Avstrija si je največ prizadevala, da je Srbija postala to, kar je danes. Če bi bil Peter Karagjorgjevič v tem oziru sledil Milanu, bi se danes ne majala krona na njegovi glavi.

Streli ob Drini.

Korespondenčni urad javlja, da so srbski kmetje 17. t. m. popoldne blizu Novog Sela napadli avstrijsko podčastniško patroljo in oddali nanjo štiri strele. Patrolja je odgovorila z dvema strela. Pozneje so od srbske strani zopet na patroljo streljali. Ranjen ni nihče, saj na avstrijski strani. Patrolja pripada dunajskemu polku št. 4.

× × ×

Od svoje strani pripominjamo, da najostreje obsojamo srbske provokacije, ker v Avstriji nikogar ni volja za stvar, ki bi se dala mirno poravnati ne samo v interesu monarhije, marveč tudi v interesu Srbije, prelivati po nepotrebnem kri in žrtvovati milijone, ki bi se dali boljše naložiti v socialnogospodarske potrebe. Če bomo primorani za orožje zagrabiti, je to krivda Srbije. Srbijo bo zadela odgovornost, ako bodo slovanski polki prvi, ki bodo proti Belgradu korakali. Mogoče, da bodo celo avstrijski polki srbske narodnosti sprožili prve puške proti kraljestvu, kajti srbski častnik in vojak v avstrijski vojski je dober in discipliniran, kar je pokazal v Bosni in na laških poljanah. Tendenciozna laž je, da srbski avstrijski vojak ni zanesljiv. V Belgradu naj se ne varajo. Avstrija je za mir, Nemci nič manj kakor Slovani! Cesar perhorecira vojsko in če se odloči za tak korak, so vzroki zelo tehtni. Upamo, da bodo v Belgradu saj zdaj uvideli, da je Avstrija močna, ako treba braniti dedne meje in da se ne ustraši prav nobene iridente. Upamo, da se v Srbiji uveljavijo razumni politiki, ki bodo v Avstriji spoznali svojo prijateljico in tudi uvideli, da se pri nas Klofačevstvo neha, kadar se gre za obrambo monarhije. Če bodo prišli Srbi tako daleč v svojih političkih računih, potem bodo tudi kmalu uverjeni, da bodo v sporazumu z Avstrijo dosegli marsikateri svoj jugoslovanski ideal, ki ga s trmo in slepto ne bodo nikoli!

BOSNA.

Bosanska ustavna anketa je v seji v sredo se v prvi vrsti pečala z vprašanjem pasivne volivne pravice svečeništva. Povod debati je dala — nam nerazumljiva — prepoved svete stolice, da očetje frančiškani ne smejo sprejeti kandidatur za prihodnji deželni zbor. Dr. Nikola Mandić je zagovarjal pasivno volivno pravico svečeništva sploh in frančiškanov posebej, istotako frančiškan Duić. Odvetnik dr. Halidbeg Hrasnica, pop Bilbija, zdravnik dr. Dimitrijevič so proti pasivni volivni pravici duhovnikov sploh; vlada jo zagovarja. Na drugi strani pa je vlada proti pasivni volivni pravici uradnikov, kar pa žele zlasti moslimi, ker jih je mnogo v državni službi. Dr. Dimitrijevič se je potoegoval za splošno, enako in direktno volivno pravico. dr. Mandić pa za posebno kurijo delavcev.

Iz prejšnjih sej bi še bilo dodatno omeniti, da so se vse stranke z vnemo zavzemale za posebno židovsko kurijo.

Vlada je proti njej, ker da je židov — premal.

Včeraj je anketa dovršila svoje posvetovanje. Izrazili so še željo, da dobi deželni zbor čim večjo kompetenco in vpliv na prometno, tarifno in carinsko politiko. Bosna in Hercegovina naj prispevata k civilni listi. Baron Benko je zaključil anketo z zahvalo udeležencem, obljubil, da bo o vsem natančno poročal finančnemu ministru Burianu.

AVSTRIJA IN TURČIJA.

Sporazum je dosežen. Tako je vsaj sklepati po izjavah trgovskega ministra Nurdunghiana v »Jeni Gazetti«, ki pravi, da ni glede Bosne nobene preporne točke več med obema vladama. Danes ali jutri podpišejo zapisnik o ententi. Turški ministrski svet se je včeraj posvetoval o sredstvih, kako končno odpraviti bojko, ki je v Sandžaku že docela prenehal. Splošno sodijo, da bo podpis zapisnika o ententi tudi ugodno vplival na ponehanje bojkota.

BOLGARIJA.

Zavlaščevanje turško-bolgarskega sporazuma čedalje bolj razburja javno mnenje, ker se Bolgari boje, da pride Hilmi-paša zopet z zahtevo, naj bi se reguliralo mejo. Ljudstvo zahteva vnovič mobilizacijo. Ministri zborujejo v Timovu. Vojni minister ni zraven.

Današnja seja trgovske in obrtne zbornice

Mesto ob 11. uri dopoldne se prične seja ob 11. uri 35 minut. Seja otvori predsednik Lenarčič, ki predstavi vladnega zastopnika vladnega svetnika Kulovica in pozdravi novoizvoljene člane; spominja se rajnega zborničnega svetnika Žitnika. Slavi nato bivšega zborničnega podpredsednika Baumgartnerja in ostalih bivših zborničnih članov, ki niso bili več izvoljeni. Za overovatelja zapisnika se imenujeta zbornična svetnika Knez in Kregar. Odobri se zapisnik zadnje seje. Prečita se nato najvišjo zahvalo za udanostno izjavo ob vladarjevi 60letnici. Deželna vlada je odobrila proračun zbornice za leto 1909. Predsednik nato prečita dolgo poročilo, v katerem opisuje krizo, balkanski bojko, kakor tudi, kako se je delalo za pomnožitev telefonskih zvez in o pozornosti za znižanje železniškega tarifa in o izpremembi voznih redov. Pove, da se je zavzemala zbornica ob trasiranju tudi za dalmatinsko železnico. Zbornica je podala tudi vladi razne izjave.

Lenarčičevo poročilo se odobri.

Tajnik Murnik nato poroča o izidu zadnjih volitev v trgovsko in obrtno zbornico o katerem smo že itak poročali. Nato poroča o notranjem poslovanju. Župan Hrihar vpraša predsednika, če je prišlo od finančnega ministrstva kako obvestilo o prodaji suhih češpljev za kuhanje žganja. Predsednik pravi, da ne. Nato naznani, da je izposloval, da bodo smeli trgovci prodajati češplje do 1. avgusta.

Ivan Kregar

izjavlja, da prav odločno protestira proti izidu volitev.

Po 20. septembru je nastalo razpoloženje, da bi se slovenske stranke ožje zvezale, kar je našlo mnogo pristašev. Deželnozbornske volitve so se vršile popolnoma mirno. Tudi pri volitvi za to zbornico se je šlo za kompromis. Govornik je bil zanj. Če se pa sklepa kompromis, vsaka stranka gleda na to, da kolikor mogoče veliko dobi. Prvi se je razgovarjal s predsednikom. Prvič se je ponudil en mandat, potem tri mandate. Takrat ko se je pogovarjal naš poverjenik s predsednikom, je rekel dotičnik, da kandidira v I. razredu. Da je dotičnik, namreč g. Kobi, dober Slovenec, ne more nihče oporekati. Vzrok, da se za te volitve ljudje zato niso tako brigali, ker je zboroval deželni zbor. V neki gostilni se je pa govorilo, da se sicer pogajajo o kompromisu, a klerikalec ne pride nihče vanjo. (Lozar: Tako je.) Mi smo bili sicer osupnjeni, a ker smo to videli, smo pa rekli, pa udarimo. Tako je prišlo do volivnega boja. Jaz se ga nikakor ne ustrašim. Boj je dober, ker tako polnoštevilna zbornica še nikdar ni bila. Spominjam se časov, ko so lovili po vseh kavarnah člane. Želi, da se tudi v prihodnje gospodje udeležijo zborničnih sej v tako obilnem številu. Naglašava, da bi se političke stranke gotovo tako ne zanimale za volitve v trgovsko in obrtno zbornico, ko bi zbornica ne volila dveh poslancev.

V I. kategoriji se je reklo, da če skupno Slovenci volimo, lahko zmagamo. Prišel je k meni dr. Windischer, pa mi je pripovedoval, da imamo mi tu 9, liberalci 29 in Nemci 80, kar me je osupnilo, kako da je prišlo potem do ožjih volitev, si ne morem misliti. Dovedlo me je pa do nezamiranja, ker, dasi ste imeli leta z Nemci pogodbo, so Nemci vedno trdili, da niste besede držali.

Pri Vaši stranki pa zadnje čase teka-tere ljudi tudi spomin zapuščja.

Tretjič je pa tudi čudno, da Windischer kot tajnik zbornice vpliva (Čujte! Hörte!)

Ko so odpošiljali glasovnice, so pa prilagali tudi pisma preds. Lenarčiča s priporočilom, naj se zbornici glasovnice nazaj pošiljajo in z imenikom mandantov.

Če se je napravil ta listek na ciklostilu zbornice, je to netaktno, če pa na ciklostilu »Merkurja«, se bomo premislili, če bomo glasovali za podporo »Merkurju«.

Pritožb je tudi jako veliko, ker veliko volivcev ni dobilo glasovnic naših, vaših in Nemcev. Vol. komisije ne zadene nobena krivda, vsa odgovornost zadene tajnika Murnika.

Želi, naj se v bodoče odpošljejo vse glasovnice s povratnim listkom, ker je tako se lahko izkaže za vsako glasovnico.

Drugače je pa bilo za vas jako lahko. Etablirali ste se v trgovski zbornici, napravili tam volivni lokal, kar dokazuje »Slovenski Narod«.

Najodločneje proti temu protestiram. Če hočete v bodoče to tudi storiti, pa naj imajo v bodoče vse tri stranke svoje volivne lokale v trgovski zbornici.

Naglašava, da se je govorilo in izvedelo, da so se pri trgovski zbornici pisale notice v »Narodu«. Stvari v »Narodu« so prišle naravnost od zbornice. Mogoče, da so se zgodile na obeh straneh napake. (Medkič: Lavrenčič je bil že mrtev.) Kregar: Dobil sem glasovnico, ki jo je podpisala žena rajnika, oddal glasovnico predsedniku in rekel: »To je glasovnica rajnega poslanca«. A v takem velikem štilu se pri nas ni delalo, kakor pri vas. Radoveden sem, kdo je podpisal tiste glasovnice, ki jih je pobral mesarjem nekaj policaj, ne da bi jih bili podpisali mesarji. Te volitve so unikum na svetu. Razpošlje se en par tisoč glasovnic vun kdor bolj pridno agitira, tisti tudi glasovnice pobere. Pa se grozi z bojkotom.

Rohrmann se nedostojno obregne v Kregarja.

Govornik zahteva, naj bo uradništvo ob volitvah nevtravno.

V prvi vrsti je za to odgovoren Murnik, o katerem se ve, da je najbolj priden Murnik ob volitvah, drugače pa se tudi ve, kako in kdaj zahača v pisarno. Tudi župan je svoj čas želel da bi imela tajnika več iniciative. Dr. Windischer je priden, pa mnogo posla ima, to priznam. Iniciativne dela ni bilo nič. Končno naglašava nujno potrebo, naj se v bodoče pošiljajo legitimacije potom poštinih položnic.

Lozar vpraša svetnika Kulovica, naj se izjavi, če je izročil Kregar njemu glasovnico. Uradništvo zbornice bi moralo stati nad strankami. V volitve se vmešavati, kompromise sklepati, to ni objektivno. Proti takemu postopanju iz žepov obrtnikov najodločneje še protestiram in zahtevam, naj se uvede proti njim discipl. preiskava. S. L. S. bo prej ali slej zavzela tudi trgovsko zbornico. Naš klub bo vedno uvaževal, da se bo uradništvo držalo objektivno. Ve, da so se ravno v uradniških prostorih pisale glasovnice. Pritožuje se, da se je podelila Rakovšu ustanova, dasi ni mali obrtnik.

Vladni svetnik Kulovic izjavi, da je glasovnica pokojnega posl. vip. Lavrenčiča ležala na vrhu enega paketa in to ve, da smo to glasovnico precej videli. Tega ne more izpričati, če je takrat g. Kregar kaj rekel ali ne. (Hrihar: Čujte!) Mogoče pa je.

Župan Hrihar pravi, da spadajo take stvari drugim, ne sem, češ, da je to nedostojno. Lenarčiča ne brani, pač pa hoče braniti uradnika. Zavrača, da bi narodno-napredna stranka ne bila postopala korektno, češ, da je to natočevanje. Pravi, da se je o kompromisu sklepalo v izvrševalnem odboru narodno-napredne stranke. Pravi, da je en sam policaj nabral nekaj glasovnic, zakar je bil posvarjen. Brani volivno komisijo. Končno izjavlja, da se je narodno-napredna stranka vestno držala pogodbe z nemškim veleposestvom, ni jo pa podpisal. Župan si razlaga, da se glasovnice niso vse dostavile, ker se mali obrtniki zelo selijo. Nasprotuje, da se uvedejo povratni listki. Lenarčiča brani, češ, da ima pravico, zasebna pisma dobivati v trgovsko zbornico. Bojkotnega izkaza dr. Murnik napravil ni. To, kar se danes pri deželnem odboru godi, rodí že zdaj zdaten odpor glede na grožnje uradništvu po Lozaru.

Lenarčič pravi, da se ne s pominja vseh kompromisov. Svojo pisarno ima v trgovski zbornici, čez katero razpolaga sam. Zavrača, da bi bila trgovska zbornica volivni lokal. Uradne ure določa predsedstvo in nihče drug. Neumestno je, da zahteva najmlajši član zbornice disciplinarno preiskavo, ko še v uradne prostore pokukal ni. (Oho-klici.)

Lozar: Vi se ne smete tako izražati!

Kregar odgovarja radovednemu županu Hribarju, da je bil v Radovljici zaradi dela. Volivni komisiji ni ničesar očital. Veseli ga, da je konstatiral župan Hribar, da je pridno in zvesto držal pogodbo z Nemci. Zahtevo na dostavljanje pisem z recepti bo vedno zastopal. Neumestno je, da je rekel predsednik Ložarju, da kritikuje, komaj ko je povohal v zbornico.

Murnik izjavi, da ima uradno potrdilo, kolko se je dostavilo glasovnic in koliko da jih je prišlo nazaj. Želi preiskavo, da se dožene, da so bile glasovnice pravilno odposlane.

Ložar naglaša, da v takem tonu, kakor Lenarčič, nihče ne bo nastopal. Zahteva, naj prekliče ta izraz.

Lenarčič pravi, da ni mislil žaliti z besedo »poduhati« zborničnega svetnika Ložarja.

Za skrutinatorja se določita Fürsager in Kregar. Za predsednika je zopet izvoljen Lenarčič. Dobil je 13 glasov, 11 glasovnic je bilo praznih. Podpredsednik Mejač 13 glasov, Schrey 3; začasni predsednik Schrey 14 glasov. Pregledovalci računov: Velkavrh Pavel 14 glasov, Rohrmann 13 glasov, Knez 13 glasov.

Izvoljeni so v trgovski odsek: Urbanc, Knez, Mejač, Pavšler, Gasner.

V obrtni odsek: Schrey, Zupančič, Rohrmann, Lozar, Pamer.

V prometni odsek: Lenarčič, Majdič, Hren, Kregar, dr. Ambrožič.

Tajnik Murnik predlaga, naj izvoli zbornica trgovski odsek, obrtni odsek in prometni odsek.

Vsak odsek naj bi štel pet članov. Zbornični svetnik Kregar predlaga, naj obstoje odseki iz šest članov, po katerem naj bi dobili Nemci 1, S. L. S. 2 in nar. napredna stranka 1 člana. Hribar priporoča odsekov predlog. Priporoča ključ: večina 3, manjšina 2. Pri glasovanju obvelja Murnikov predlog.

Za zastopnike pri komisionelnih obravnavah radi zagotovitve vojaških naturalnih potrebščin se izvolita: Majdič, Schrey.

V šolski odbor obrtne nadaljevalne šole v Toplicah Tomo Koprivc, v Šmartnem pri Litiji Razboršek in v Metliki Leopold Gangl.

Pri volitvi člana v obrtni svet priporoča tajnik Murnik, naj se pošlje zastopnik male trgovine. Lozar naglaša, naj se ne voli v obrtni svet obrtnik, ne trgovec, priporoča Kregarja. (Župan Hribar vzklikne: Živio Kregar!) Pri glasovanju obvelja Murnikov predlog. Kregar: Župan tudi glasuje. Hribar: Saj ima pravico. V obrtni svet se izvoli na Rohrmannov predlog Fürsager.

(Konec.)

Dnevne novice.

+ **Protest proti nemškemu c. kr. deželnemu šolskemu nadzorniku.** V današnji seji c. kr. deželnega šolskega sveta sta zastopnika deželnega odbora dr. Šusteršič in dr. Lampe podala sledeči protest: Odkar je bil deželni šolski svet zadnjič zbran, se je po svojevoli in ukrepu vlade kreiralo mesto tretjega deželnošolskega nadzornika in se je tozadevno osebno imenovanje tudi že izvršilo. Ta čin se je izvršil, ne da bi se bil deželni šolski svet vprašal za mnenje; nasprotno, vsa zadeva se je deželnemu šolskemu svetu namenoma prikrivala. Ustanovitev tretjega mesta deželnošolskega nadzornika je stvarno popolnoma neutemeljena. A popolno zapostavljanje deželnega šolskega sveta, najvišje šolske oblasti v deželi, je kršenje v veljavnih zakonih zajamčene deželne avtonomije, še posebej kršenje pravic in prerogativ tega visokega deželnega šolskega sveta. Zato vlagava v imenu vojvodine Kranjske, katero kot odposlanca deželnega odbora tukaj zastopava in ki nosi ogromna šolska bremena, najodločnejši protest z zahtevo takojšnje popolne remedije. Obenem prosim, da se ta izjava v celem obsegu sprejme v zapisnik današnje seje in nemudoma predloži c. kr. ministrstvu za uk in bogočastje. — Deželni predsednik baron Schwarz nato ponovi izjavo, ki jo je podal že v deželnem zboru, češ, da imenovanje ni bilo protipostavno, sicer pa bo ugodil zahtevi zastopnikov deželnega odbora. Dr. Tavčar se nato v imenu mestne občine ljubljanske v polnem obsegu pridruži protestu deželnega odbora.

+ **Ljudsko šolstvo.** Imenovani so učitelji in učiteljice: Za Horjulj Marija Rajer-Babnik, za Ihan Marija Bitenc, za Kamnik Marija Odlazek, za Loški potok nadučitelj Ferdinand Vigele, za Vič Frančiška Lunder, za Col Fr. Črednik-Donati, za nadučitelja v Podkraju Vincenc Roblek, za Knežak Marija Jurca, za Kovor Pavel Lavrič, v Selih pri Šumbrgu Jožef

Mihelič, v Ambrusu Henrik Lobe, za Trato Angela Nagode, za Sv. Gregor Franc Ločnikar, za Veliko Dolino Marija Pogorelec in Terezija Juvanc, za Dobovec Janez Bajde, za Devico Marijo v Polju Gabriella Simenc, za Brezovico Uršula Potočnik, za Kostanjevico Franc Grajland, za Žužemberk Ivana Pezdur, za Tržič Anton Seebacher, za drugo mestno ljudsko šolo za dečke v Ljubljani Adolf Sadar, za Spodnjo Šiško Alojzij Potočnik, Alojzij Gorup, Marta Andolšek, za Trebelno Fr. Grudnik in Ana Grudnik, za Št. Vid pri Ljubljani Franc Marinšek. Začasno vpokojen je nadučitelj Henrik Likar v Grahovem. Učiteljica Marija Znanec je iz Doberniča prestavljena v Stari trg pri Poljanah, Ivan Kuhar iz Radomelj na Krtino. — Tri razrednica na Koroški Beli se razširi v štiri razrednice. V občini Vrhnika se preuredi šolske razmere tako, da se ustanovi dvorazrednica za Bevkce, dvorazrednica za Blatno Brezovico, Sinjo gorico in Slap, enorazrednica za Veliko in Malo Ligojno in enorazrednica za Drenov grič, Staro šrango in Lesno brdo. — Naslov ravnatelj je dobil nadučitelj Aleksander Lunaček v St. Rupertu. — Dalje sta imenovani: Za Radence Terezija Ravhekar, za Št. Jakob ob Savi Marija Škerjanc. — Vpokojena je učiteljica Leopoldina Bukovec. Za Zgornjo Šiško je imenovana Neža Bregar-Droll.

+ **O korupciji v deželnem odboru govori »Narod«** v notici, posneti po »Nar. Dnevniku«, češ, ker so se oddala tiskarska dela Katoliški tiskarni, dočim so bili trije ponudniki cenejši. Za danes apeliramo samo na dr. Tavčarja, ki je bil navzoč pri dotični seji, naj poduči »Narodove« urednike o celi zadevi, da nam tega ne bo treba.

— **Predavanje o gospodinjstvu.** V nedeljo dne 21. t. m. predava mlekarški konzulent c. kr. deželne vlade gospod Legvart o gospodinjstvu: Ob sedmi uri zjutraj v Borovnici, ob 11. uri dopoldne v Horjulu in ob tretji uri popoldne na Vrhniki. Takšna predavanja so za napredek žensstva zelo važna in potrebna. Gospod predavatelj bode govoril tudi o gospodinjstvi izobrazbi žensk v drugih državah, zlasti v Švici, na Danskem in Holandskem.

— **Občni zbor vrhniške čebelarke podružnice** se vrši v nedeljo, dne 21. februarja 1909., ob 3. uri popoldne v »Katoliškem domu« na Vrhniki. Po obnem zboru bo predaval zastopnik osrednjega čebelarkega društva o čebelarstvu in o čebelarški zadrugi.

— **Vse za Nemce.** Med mestno občino celovško in delavskim ministrstvom se vrše pogajanja za ustanovitev višje državne obrtne šole v Celovcu.

— **»Lega Nazionale«** je svojim učiteljem zboljšala plače za 12.000 K.

— **Umrli** je bivši poljski državni poslanec pl. Gniwosz.

— **Velika zapuščina srbski cerkveni občini.** V Vranjevu je minoli teden umrl 75letni samec dr. Vladimir Glavaš, ki je tamkajšnji srbsko-ortodoksni cerkveni občini zapustil skoraj vse svoje nepremično premoženje v vrednosti 80.000 K.

— **Škofovsko deško semenišče v Osjeku** so zaprli, ker je bilo med gojenci več slučajev tifusa.

— **Novo poštno palačo** zgrade v Osjeku. Pogodba z mestno občino radi odkupa potrebnega stavbišča je že sklenjena. Z gradnjo prično še to pomlad.

— **Obširno plan. posestvo Sedelce ob koroški meji** s 400 orali površine je zopet kupil znani veleposestnik in lesni trgovec g. Ign. Zavolovšek iz Okonine.

— **Vojaški begunci.** Od 27. plan. polka v Ljubljani je zbežal Andrej Hlice ter pribežal v Italijo, kjer pa se je v Butrio prijavil finančnim stražnikom. Peljali so ga v Videm. Jos. Perc iz Vermeljena je služil pri vojaki v Gorici pa je tudi všel v Videm, iz Trsta pa je zbežal od vojakov Emil Klement iz Krmina doma ter se tudi oglasil pri oblasti v Vidnu.

— **Kočo na kamniškem Sedlu** so zopet močno poškodovali plazovi na južni strani.

— **Iz Novega mesta.** Minolo nedeljo je priredilo »Kat. društvo rokodelskih pomočnikov« zabavni večer s petjem. Posebno je ljudem ugajal A. Grumov »Venček narodnih pesmi«. Petju je sledil šaljivi prizor »Uzmovič«, v katerem sta oba igralca dobro pogodila svoji vlogi. Temu prizoru pa je sledila igra »Trije ptički«. Vsi trije ptički, kakor tudi Špela, krčmar, Peter in sodnik, so vrlo izvršili svoje vloge in vzbujali v občinstvu mnogo smeha in veselosti. Zeleti bi bilo, da bi se v društvu vzgojilo še mnogo tako vrlih ptičkov. Videli smo, da je v tem društvu lepa zabava in da se člani lepo izražujejo. Zato rokodelci le pogumno naprej! Vsem pa, ki niso bili v nedeljo, 14. t. m. pri predstavi, kličemo: V soboto, 20. t. m. se ponovi predstava. Torej vsi v Rokodelski dom k predstavi ob pol 8. uri zvečer.

— **Spominska plošča za Ivana Tkaliča.** Kipar Rendič je dogotovil spominsko ploščo za Ivana Tkaliča, ki jo vzdajajo v njegovo rojstno hišo v Novi vasi.

— **Ukorjena tiskarna.** Lastnik Platterjeve tiskarne v Varaždinu je dobil odlok, v katerem se mu grozi z odtegnitvijo koncesije, ako bo še nadalje pospeševal »veležadajsko strujo« potom lista »Naše pravice«, ki se tiska v njegovi tiskarni. Lastnik bo proti odloku se pritožil.

+ **Poročila** sta se v četrtek 18. t. m. ob osmi uri zjutraj v goriški stolnici gđč. Alberta Škerjanc in gospod Jožef Kerševani, trgovec s šivalnimi stroji in kolesi v Gorici. — Poročil se je v Gorici g. Jožef Boštjančič, poslovodja trvdke Lavrenčič in Domicelj (Meglič) z gospodično Alojzijo Clauss.

— **»Dolenjske Novice«.** Da se konečno določi osoda »Dolenjskih Novic«, je podpisane pooblaščen sklicati shod čč. gg. zaupnikov dne 22. febr., v ponedeljek, ob pol 11. uri v »Rokodelski Dom« v Novem mestu. Vljudo se vabijo vsi čč. gg. zaupniki, osobito še iz semiške, leskovške, trebanjske, šmarske in žužemberške dekanije. — Za »Dolenjske Novice« kanonik Žlogar.

— **Obesil** se je v četrtek 18. t. m. ob pol deveti uri zjutraj v Gorici, via Orzoni št. 11, na tečaje vrat v svojem stanovanju, 52letni Martin Čej, doma s Trnovega nad Gorico. Zapustil je ženo in več otrok. Nesrečnik je bil znana prikazen na goriških ulicah. Videti ga je bilo vedno v družbi nekega slepca, ki je vrtel lajno, Čej pa, ki mu je manjkalo ene roke, je hodil s klobukom v roki po cesti pobirat milodarov. Pred kratkim je oni slepec umrl, za njim je Čej dobil dovoljenje nadaljevati njegov »meštir«. Družinske razmere so nabraže vzrok njegovega samoumora.

— **Prekmurski Slovenci.** V radgonskem okraju so prekmurski Slovenci pokupili v zadnjem času 89 posestev. Nemci sedaj po svojih listih tožijo, da bo kmalu poslovenjen ves radgonski okraj. Radgona sama pa bo ostala jezikovni otok, ako se kot protitež proti prekmurskim Slovincem ne bo skrbelo, da se bodo v okraju naseljevali Nemci. — Zanimivo je vedeti, da je mnogo prekmurskih Slovencev - vojakov ob bosansko - srbski meji. Prekmurski Slovenci služijo pri 42. pešpolku, ki je nastanjen v Bosni.

— **Zblaznela** je v Mariboru soproga strojevodje Ana Ploj.

— **Iz Poljanske doline.** Katoliško slovensko izobraževalno društvo na Trati priredi predpustno veselico dne 21. svečana, ob 3. uri popoldan v svojih prostorih. Spored: 1. Pozdrav. 2. Petje. 3. Veseloigra »Čevljar« v treh dejanjih. Pri tej veselici bode tudi prvič nastopilo pevsko društvo »Trata«, ki se v kratkem času ustanovi.

— **Obsojen zagrebški veletrgovec z usnjem.** Te dni se je vršila v Zagrebu obširna kazenska obravnava proti 31letnemu židu Ebenspangerju, ki se je l. 1906 etabliral v Zagrebu kot veletrgovec z usnjem. Živel je silno potratno ter je samo v orfeju vsak večer izdal po 200 K. Pomagal si je z različnimi sleparijami, dokler ga sredi l. 1908 niso spravili pod ključ. Njegovi dolgovi znašajo 350.361 K, za katere ni pokritja. V sodni dvorani se je med obravnavo vedel jako hladnokrvno in samozavestno in opetovano zatrjeval, da ni kriv in da bo gotovo oproščen. Ta nada se mu ni izpolnila, kajti sodišče mu je prisodilo pet let težke ječe in pa povrnitev stroškov. Njegov soobtoženec Werner je bil oproščen.

Ljubljanske novice.

— **Iz ženski oddelk »Slovenske krščansko-socialne zveze«** v Ljubljani vabi k društvenemu večeru, ki ga priredi v nedeljo, 21. svečana 1909, v društveni dvorani (»Union«, Frančiškanske ulice). Začetek točno ob 6. uri zvečer. — Spored: 1. E. Adamič: »Lipa«, poje društveni mešani zbor. 2. Govor. Prof. dr. I. Janežič. 3. Volarič: »Pogovor z domom«, poje društveni mešani zbor. 5. *** »Svatbeni obed«, poje društveni mešani zbor. 6. »Marije ne pozabi«, deklamuje M. Vidrova. 7. »Pri gospodi« šaloigra v dveh dejanjih: priredil A. Čadež. 8. »Krčmar pri zvitem rogu«, burka v enem dejanju; po Langhansu predelal A. K. 9. Prosta zabava. — Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 80 vin., III. vrste 60 vin., IV. vrste 40 vin., Stojišča 20 vin. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

— **Iz Novi frančiškanski in šentpeterski most** bo zgradila trvdka Rella & Neffe.

— **Iz nabijanjem samoslovenskih uličnih napisov** so danes pričeli na Poljanski cesti.

— **Iz Tatvine v Novem mestu in aretacije.** Vesti nekaterih listov, da bi privedli k ljubljanskemu deželnemu sodišču brata Premrov in da sta osumljena, da sta izvršila umore kočijažev v Trstu, niso res-

nične. Stvar je drugačna. Pred mesecem dni je bil aretiran neki Premrov in odveden k tukajšnjemu deželnemu sodišču. Ko so tekoni enega tedna dognali njegovo identiteto, odpeljali so ga v Novo mesto. Poročali smo, da je bilo vlomljeno ondi v trgovino z zlatimi urami. Za to aretacijo je sledila še druga, jako zanimiva aretacija. Aretiran je bil sprevednik državne železnice Belc, katerega dolže, da je prodajal ukradene ure. Tudi Belca so odpeljali v Novo mesto. Belc ima 19 službenih let, oženjen, a ločen od svoje žene. Belc je imel službo pri osebnih vlakih.

— **Gostovanje gospe Borštnik Zvonarjeve v Srbiji.** Gospa Borštnik Zvonarjeva je 11., 12., 13. in 14. t. m. gostovala na srbskem gledališču v Nišu. Iz Niša je odpotovala v Sofijo, odkoder se vrne v Ljubljano.

— **Iz Dr. Žerjava** toži državno pravdnistvo. Dolži ga hujskanja na nekem shodu v »Mestnem domu«.

— **Iz Umrl** je v Ljubljani 20 let stari trg. akademik Rafael Kavčič.

— **Iz Učitelj išče instrukcije.** Več se poizve v uredništvu.

— **Iz Vodnjake v bližnji ljubljanski okolici** sedaj preiskujejo. Največ vode so dobili v vodnjaku tovarne za lep: 40 cm, vodnjaki na Posavju so pa suhi.

— **Iz Prepustna veselica** bo jutri v soboto v gostini pri Dachs u v Florijanskih ulicah št. 33. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina prosta.

— **Iz Ljubljanski športni klub.** Redni letni občni zbor kluba se vrši dne 19. t. m. ob 8. zvečer v gorenjih prostorih restavracije pri »Roži«. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika ustanovnega občnega zbora. 2. Poročila odbora: predsednika, tajnika, blagajnika. 3. Poročilo revizorjev. 4. Slučajnosti. V slučaju nesklepčnosti se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen brez ozira na število navzočih.

Razne stvari.

— **Razburjeni dunajski Nemci.** Dunajski Nemci se zopet jako razburjajo, ker hočejo Čehi v notranjem mestu v Gosposki ulici postaviti »Češki Dom«. Nemci so že imeli protestno zborovanje.

— **Potresna katastrofa v Perziji.** Perzijska vlada je dobila zakasnelo poročilo, da je bil 23. preteklega meseca okoli Burudjirda in Selahorja v provinci Luristan izredno močan potres. 60 krajev je potres uničil. 5000 do 6000 oseb je ubitih.

— **Zopet potres.** Iz Smirne poročajo z dne 17. t. m.: Danes ob 5. uri zjutraj je bil v Smirni in okolici močan potresni sunek. V Phocci in Menemenu se je zrušilo več hiš. Iz Carigrada poročajo, da se je v okraju Sivas štiri dni treslo. **Porušenih je par sto hiš.** Pet oseb je ubitih. — Iz Sofije poročajo, da se v Jamboli in okolici potresni sunki ne prestopajo ponavljajo.

— **Veliki knez Vladimir** je predvčerajšnjim umrl v Peterburgu.

— **Napadi na ženske v Berolinu.** Kakor smo že poročali, pojavil se je v Berolinu nek zločinec, ki napada ženske z nožem. Doslej se je dogodilo že 25 slučajev, ne da bi mogli priti zločincu na sled. Neke mlada služkinja se je te dni norčevala, češ, da se mora dobro obleči, da je ne bo mogel globoko zabosti; šla je iz hiše in res — predno se je dobro zavedla, je bila zaboljena v stegno in spodnji del života. Razburjenje med prebivalstvom je velikansko, razširjajo se najneverjetnejše govorice. Policija je izdala razglas na občinstvo, naj se isto ob kakem novem slučaju ne bavi z ranjenim, marveč naj v prvi vrsti zasleduje storilca. Mnogo nedolžnih je bilo že prijetih, nekatere je ljudstvo krvavo preteplo. Hišni posestniki so ustanovili pomožno policijo in je ves Berolin kakor spremenjen v policijsko taborišče.

Telefonska in brzojavna poročila.

PREISKAVE V PRAGI.

— **Praga,** 19. februarja. Preiskave proti češkim radikalcem se nadaljujejo. Klofaču, kateri je hotel odpotovati v Rusijo, je preiskovalni sodnik dejal, da mora ostati v Pragi. Na podlagi pri hišnih preiskavah dobljenega materiala so obtoženi poslanci Klofač, Choc, Slama, Buřival, Fresl in cela vrsta njihovih pristašev.

ULTIMATUM SRBIJI ?

— **Dunaj,** 19. februarja. Londonska »Morning Post« in pariški »Matin« trdita, da je Avstrija poslala Srbiji ultimatum, da se mora razorožiti do 1. marca, sicer nastopi proti Srbiji s sovražnostmi. Mero-dajni krogi na Dunaju odločno dementirajo, da bi bila Avstrija poslala Srbiji ultimatum.

— **OKUPACIJA SRBIJE — NAŠA LJUBA ZAVEZNICA.**

— **Berolin,** 19. februarja. »Berlin. Tageblatt« poročajo iz Peterburga, da v Ru-

siji smatrajo za gotovo stvar, da Avstrija Srbijo zasede. Srbija bo morala plačati kontribucije, predno bo Avstrija svoje čete poklicala nazaj.

Rim, 19. februarja. Oficijozna »Tribuna«, očitno vznejevoljena, Avstriji dopoveduje, da bo Evropa vsako provokacijo preprečila in gledala, da reši vso zadevo mirno, upoštevajoč vse interese, tudi avstrijske.

RUSKI POSLANIK POSREDUJE.

Dunaj, 19. februarja. Potrjuje se, da ruski poslanik iz Belgrada, Sergejev, ki je dospel 17. t. m. na Dunaj, posreduje pri avstrijski vladi, da se mirno reši konflikt s Srbijo. Baže ima Sergejev s seboj posredovalni predlog Pašića.

OB AVSTRIJSKO-SRBSKI MEJI USTRELJEN.

Brno, 19. februarja. V Rolču živeči starši infanterista Franca Dadaka od 54. pešpolka so dobili obvestilo, da je bil njihov sin na patrulji ob avstrijsko-srbski meji zavrato umorjen.

ISTRSKI DEŽELNI ZBOR.

Trst, 19. februarja. Vlada naznanja, da istrski deželni zbor radi notranjepolitičnega položaja ne bo sklican.

VOJAŠKI NABORI.

Inomost, 19. februarja. Uradni list določa, da se glavni nabori dalje do preklica vrše.

BOLGARSKO PRIZNALI ZA KRALJESTVO.

Sofia, 19. februarja. Rusija, Francoska in Anglija so priznale Bolgarsko za kraljevino. Priznanje od strani drugih vlasti takoj sledi. Bolgarskega kralja Ferdinanda, ki je odpotoval v Peterburg k pogrebu kneza Vladimira, bodo ondi sprejeli z vsemi kraljevskimi častmi.

KRALJ PETER SE JE NAVELIČAL.

Belgrad, 19. februarja. V včerajšnji seji starih radikalcev je naznanil Pašić, da mu je kralj v sedanjem težkem položaju Srbije priporočil spravo z mlado-radikalci, ker sedaj noče gledati boja političnih strank, sicer da raje odstopi na korist prestolonasledniku Juriju.

TITTONI OBOLEL.

Rim, 19. februarja. Tittoni je obolel na hudi influenci.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m. sred. zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
18	9. zveč.	737,4	— 4,3	sl. szah.	jasno	
19	7. zjut.	40,7	— 10,6	sl. jvzh.	.	0,0
	2. pop.	40,8	— 0,3	sl. jvzh.	.	
Srednja včerajšnja temp. — 4,7°, norm. — 0,1°.						

Išče se za dijaka-privatista hrana in stanovanje

pri boljši rodbini. 466 3-1
Naslov se izve pri upravnistvu »Slov.«

Gostilno

iščem v najem. Ponudbe naj se pošiljajo pod štev. 1111., pošto ležeče Kamnik. 465 2-1

Spretnega stenografa

veščega slovensko-nemške stenografije sprejme odvetn. pisarna dr. Mateja Pretner-ja in dr. Fr. Brnčič-a v Trstu, Via Nuova štev. 13/II. Strojepisci imajo prednost.

Imate ozeblino, kurja očesa in trdo kožo? Trpite na potenju nog ali zoprnem duhu? Ena kopel za noge s Chiragrinom

Vas takoj oprosti. 1 zavoje za dve kopeli 30 vinarjev. Dobi se v vsaki lekarni, drogeriji ali v boljših prodajalnah ali pa naravnost iz drogerije v Gradec-u, Sackstrasse 3 K 423 20-2

IVAN PENGOV

podobar, izdelovatelj oltarjev, itd., naznanja prečistiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom, da je prevzel znano podobarsko delavnico umrlega g. And. Rovškega, Kolo-dvorske ulice št. 20. Priporočam se in zagotavljam, da bodem vestno izvrševal svoj poklic in prosim za zaupanje. Tekom 10 letnega praktičnega dela pri ranjem g. Rovšku pridobil sem si toliko spretnosti, da se bode v prihodnje ravno tako solidno in kolikor mogoče po nizki ceni izdelovalo, kakor se je dosedaj. 3438 52-7

Prva slovenska modna : trgovina za gospode : Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19 se najtopleje priporoča

2710

Nižje-avstr. zdravniška zbornica

je v letu 1899 doposlala c. kr. notranjemu ministertvu vlogo, v kateri navaja, da so dognale opetovane kemične preiskave Serravallovega kina-vina, da vsebuje mesto naznanjenih 0,4% železo-oksida le 0,001 do 0,006%, to je ne več kot navadno vino. (»Wiener Allg. Zeitg.« 4. junija 1899.)

Železnato vino lekarja Piccoli-ja v Ljubljani vsebuje natančno množino železa, ki se mora po določilih o zdravilih dovajati bolnemu organizmu. Pollit. stekl. 2 K.

Deček

16 let star, govori slovensko, nemško in laško, išče v kaki boljši prodajalni manufakturnega blaga prostor kot

praktikant

Oferte na Karolino Schöpfer, Dunaj V., Stolberggasse 27, Th. 5. 425 3-3

Št. 1455.

Paulus-briket

najboljši šlezjski premog stisnjen v kocke, 8000 kalorij kurilne izbornosti. Kurjenje sob in štedilnikov priprosto kakor z navadnim premogom, le da je hitreje, bolje in dalje trajajoče.

Bohemia-premog

kosovnik in orehovnik, najboljše vrste, brez prahu, brez kamenja, presejan in izbran, 5000 kalorij, tedaj brez konkurence. Pošilja se točno tudi izven Ljubljane, briket brez opazanja. Priporoča samozalagar Josip Paulin, glavna zaloga premoga v Ljubljani, Nova 3055 ulica št. 3. 91

445 3-2

Razpis ustanov.

Podpisani deželni odbor razpisuje

štiri ustanove po 700 K za visokošolce na tehniki, ki bi bili voljni po dovršenih študijah stopiti v deželno službo.

Tozadevne primerno opremljene prošnje, katerim mora biti priložen zlasti reverz s katerim se prosilec zaveže stopiti po končanih študijah najmanj za deset let v deželno službo, je vložiti pri podpisnem deželnem odboru najdalje

do 15. marca t. l.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 16. februarja 1909.

PRIPOROČILO.

Udano podpisana vlijudno naznanjava, da nama je izročil gosp. Karol Lenče, posestnik in vino-tržec na Laverči, v svoji hiši v Ljubljani

gostilno pri Lozarju na Sv. Jakoba trgu.

Postregla bodeva p. t. gostom s prav izborno pijačo in dobro kuhinjo, ter sprejemala goste na opoldansko hrano k mesečnemu abonementu.

Vsak torek in soboto velika pojedina raz-različnih, doma narejenih izvrstnih klobas.

Prosiva za mnogobrojni obisk in se najtopleje priporočava.

Ivan in Franja Holesšek, bivši kletar in kuhinjski mesar v hotelu »UNION« v Ljubljani in hotelu »EUROPA« v Reki.

444 2-2

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepeča živce, poboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 6000 zdravniških spriceval.

J. SERRAVALLO, t. in kr. dvorni dobavitelj TRST-Barkovlje.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 19. februarja.

Pšenica za april	13 20
Pšenica za oktober l. 1909.	11 36
Rž za april l. 1909.	10 44
Oves za april	8 80
Koruza za maj l. 1909.	7 46

Efektiv: neizprem.

Služba

organista in cerkovnika

je razpisana v Ribnici nad Mariborom. Cecilijanci od duhovnika priporočeni imajo prednost. 434 3-3

[Cerkveno predstojništvo.

Podružnice Spljet, Celovec

- in Trst -
- Delniška glavica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na te-koči račun ter je obrestuje po čistih 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice Spljet, Celovec

- in Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000. -